

Norsk genetik viser gode takter i faremarken

Tre økologiske besætninger oplevede gode resultater hos søer efter norsk landrace. Pasningsevnen hos disse søer var bedre end hos søer med ren dansk genetik.

Praktiske erfaringer fra danske faremarker tyder på at indkrydsning af norsk genetik kan være interessant i økologisk svineproduktion. Tre danske økologer har importeret sæd fra Topigs Norsvins landrace og brugt det til produktion af avlspolte. De norske krydsnings søer fik færre grise, færre dødfødte og havde en lavere dødelighed i deres kuld end søer med ren dansk genetik.

Brug for nytænkning

Økologiske søer har typisk samme genetik som søer i konventionelle besætninger og får derfor ofte flere grise, end de selv kan passe. Store kuld med mange små grise kan håndteres ved intensivt management, men ønsker man at faringer og opvækst skal foregå naturligt og uforstyrret, så må man gå en anden vej. En tidligere undersøgelse viste en gennemsnitlig dødelighed i faremarkerne på 30% (inklusiv dødfødte). Det er et godt stykke fra de 22 %, som de konventionelle kan præstere. Den logiske løsning er at satse på fødsel af færre, men mere robuste, grise og søer med god pasningsevne. Norsk landrace er måske et interessant alternativ i økologien, bl.a. fordi de generelt ikke får så mange grise som Danavl søer.

Flere patter - bedre overlevelse

Tre besætninger deltog over en periode på 2-3 år med data fra faremarken. I alt 788 danske søer og 430 halvt norske/ halvt danske søer var med i sammenligningen – hver so med mellem 1 og 3 faringer. Sammenligningen viste for det første, at søer med norske gener havde flere patter end de danske søer. De halvt norske søer havde i gennemsnit 15 patter og kun 14 % af dem havde færre end 14. Hele 33 % af de danske søer havde færre end 14 funktionelle patter. Søerne med norske gener fødte omtrent én gris mindre pr kuld end de rent danske og fik en halv dødfødt gris mindre.

Grisene blev af praktiske årsager ikke vejlet ved fødsel, men som et praktisk mål for robustheden af de fødte grise brugte besætningerne en målestok på 21 cm. Grise under denne længde blev betragtet som små. Kun 2 % af kuldene fra norske søer indeholdt små grise mens det gjaldt for 7 % af de danske søers kuld.

Flere patter, færre fødte grise og færre små grise ved fødsel peger alt sammen i retning af, at norsk genetik kan bidrage positivt til den økologiske produktion. Studiet gav ikke mulighed for at vurdere søernes pasningsevne, fordi de tre besætninger jo ikke overlod søerne til sig selv, men derimod aktivt hjalp til med bl.a. til- eller fraflytning af grise. Når vi fulgte de enkelte søers evne til at passe på de grise, de aktuelt var lagt op med, mistede de norske søer dog generelt færre grise end de danske. Der var væsentlige besætningsforskelle, men i besætningen med den bedste effekt, fravænnede førstelægssøer med norske fædre ca. en gris mere pr kuld end søerne med ren dansk genetik.

Projektet VIPiglets er en del af Organic RDD2-programmet, som kordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer). Det har fået tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Miljø- og Fødevarerministeriet.

Forfatter: Videnskabelig assistent Hanne Kongsted, AU Foulum

